

Painos 7993

TOVERITARI

The State Historical Society

AMERIKAN SUOMALAISTEN TYÖLÄISNAISTEN KANNEKANNATTAJA

ORGAN OF THE FINNISH WORKING WOMEN OF AMERICA

No. 41

Tiistaina, Lokak. 21—Tuesday, Oct. 21

1919—Yhdeksäs Vuosik.

LAKKOHON!

(Terästyöläisten lakon johdosta)

Jyskää tehtahien rattaat, kumaltavin äänin lyö jättiläis-iskut moukarien, kaikkialla ryskää työ. Raataa orja eteen elon, mutta mik' on palkka tää? Kärsimystä, pettymystä, nälkää, huolta, jäytävää.

Mietti orja raataessaan: Miks' mä osan tämän saan? Kun mä vaadin parempata, mua aina uhataan! Vastaa ääni — tunnon ääni: Siks' kun vaadit yksin vain, Miks' et kera tovereitten vaatimaan käy joukkotain?

Joukkovoima! Aatos suuri kulon lailla levisi, tehtahissa kaikkialla orjain mielet tenhosi. Yhteisvoimin parannusta käydään joukoin vaatimaan. Jos ei sana tuossa auta, pannaan pyörät seisomaan.

Pannaan kurjat sortajamme yhteisvoimin pakkohon. Julistamme riistopaikat kaikkialla LAKKOHON! Sekä niinkuin yksi mies, horjumatta seisomme väistymättä, nöyryttä: silloin, silloin voitamme!

Mit' on tullut, tapahtunut? Miks' on kaikki hiljaista? Miks' on laannut jymy, jyske, kaikkialla tehtaista? Miksi kulkee työläisiä kadut täynnä, tulvillaan, kuin ois suuri juhlapäivä, vakaa ilme kasvoillaan?

Lakko! lakko, tehtahissa, siksi nyt ei moukar' lyö. Siksi orjat vapahana, sillä vaatimassa on työ oikeuttaan, mikä siltä väkivalloin ryöstetään, huojennusta, parannusta, orjain kurjaan elämään. Emeli Rautiainen.

KUUDEN TUNNIN TYÖPÄIVÄ

Puhe kuuden tunnin työpäivästä oli vielä muutamia vuosia sitten perin utopistinen ajatus työväestönkin enemmistön mielestä. Nyt se on melkein kaikkien työväenjärjestöjen vaatimuksena. Vaikka porvarit tietenkin huutavat sellaisen vaatimuksen hulluudesta, ei se ole vielä läheskään niin "kohtuuton" kuin se voisi olla, jos työläiset joskus oäättäisivät suorittaa ainoastaan sen verran työtä kuin he saavat palkkaa. On laskettu, että työläinen, joka työskentelee kahdeksan tuntia päivässä, saa palkan ainoastaan siitä työstä minkä hän yhdessä ja kolme-neljännestunnissa tuottaa. Siis hän lahjottaa 6 1/4 tunnin työn työnantajalle. Myöskin on tehty laskelmia tilastotietojen perusteella, että kuuden tunnin työpäiväkin on liian pitkä jos tuotanto-olot järjestetään aino-

astaan kansan tarpeitten, eikä kaupan mukaan. Jo toistakymmentä vuotta sitten tekivät muutamat tilastoja tuntevat professorit laskelmia silloin vallitsevan tuotannon kehityksen perusteella, että ihminen on siihen määrään luonnon herra, että hänen ei tarvitse työskennellä muuta kuin neljä ja puoli tuntia päivässä ja sittekin olisi jokaisen perheen elämis-standartti noin viisi tuhatta dollaria vuodessa, jota ei ole tänäpäivänä muilla kuin joillakin korkeapalkkaisilla virkamiehillä ja kansan riitäjillä. Näiden professorien laskujen mukaan ei tarvittaisi näistyötä ollenkaan tuottamaan yhteiskunnan tarvikkeita ja lapset eivät luonnollisestikaan tarvitsisi tehdä työtä.

Tietenkään nämä professorit eivät ottaneet laskuissaan huomioon suurta seisovaa armeijaa, ei miljonereiden suuria lakeijalaitteita, ei minkäänlaisten tarpeettomien esineiden, kuten esim. tykinkuulien, viinan y. m. hyödyttömiä tuotteiden valmistajia, ei kauppareissuissa tarvittavien välikäsien, konttoristien ja velkojen karhuajien suurta laumaa, ei ketään niistä tyhjäämittajista, joita kapitalistinen järjestelmä on täynnä. He laskivat sen ajan mitä työläiset kulluttivat vuodessa toistakymmentä vuotta sitten käytännössä olevien tuotantolaitosten avulla tuottamaan kaikkia niitä tarvikkeita, joita tämän maan kansa tarvitsi elääkseen. Lyhyesti sanoen, heidän laskelmansa perustuivat ajatukseen, että kaikkia tarvikkeita tuotetaan tai kasvatetaan ainoastaan kansan tarvetta varten eikä kauppareissuun ja voittoilua varten, kuten nykyään tehdään. Ja kummallisuutta puoli heidän laskuissaan oli se, että tuolla neljän ja puolen tunnin ajalla suoritetusta työmäärästä voitaisiin maksaa perhettä kohden \$5,000 vuodessa.

Professorit eivät väittäneet ihmislunnon tarvittavan muuttoa, jotta tällainen työ- ja palkkajärjestelmä saataisiin aikaan. Tarvittaisiin ainoastaan syrjäyttää tuotannon johdosta, omistuksesta ja jaosta se luokka, joka rosvoaa luonnon rikkaudet ja riistää työn tulokset ja muuttaa heidän tilalleen yhteiskunnan ohjaksiin kansa.

KATKELMA KIRJAVASTA ELÄMÄSTÄ

Kirj. Kataja.

Hän oli juuri laittanut lapsensa levolle ja istahti väsyneenä keinutuoliin, otti pöydällä olevan viimeisen sanomalehden lukeakseen sitä, vaan ei voinut keskittää ajatuksiansa sen sisältöön tänä iltana. Ei, vaikka hän olisi kuinka yrittänyt karkottaa sen mielikarvaiden minkä vastoinkäymiset ja huolet olivat taas niin ylivoitavaksi huoneet, ei hän voinut vapautua oman persoonallisen elämänsä vaikutelmista ja syvennyä lukemaan päivän tärkeistä tapahtumista. — Oh, miksi elämä nyt taas tuntuu niin syn-

kältä. Miksi minä kapinoin kohtaloani vastaan ja kaipaan enemmän kuin työläisvaimolle on mahdollista elämästä toivoa. Eihän minun asemani ole huonompi kuin toistenkaan työmiesten vaimojen, joista monet ovat niin tyytyväisiä. Niin, eihän minä niin erikoisesti kaipaa persoonallisia mukavuuksia, milläpä niitä köyhä työläinen voisi saadakaan, vaan minä tahtoisin, että elämäni olisi enemmän henkistä sisältöä, syvempää toveruutta. Tahtoisin tietää elämän suurista kysymyksistä enemmän, ettei kaikki tuntuisi niin hämärältä ja epäselvältä, tahtoisin olla tietojen ja kehityksen jalostama, ettei ainainen elämän jokapäiväinen nurjuus niin kokonaan saisi minua valtaansa. — Kyyneleet tunkentuivat hänen silmiinsä vaikka hän koetti niitä estää, eikä hän olisi mitenkään sallinut miehensä niitä näkevän, sillä ne olisivat häntä loukanneet.

Niin, hänen miehensä — mitä mieltä hän, työnorja? Pää käsien varaan vaipuneena, alakuloisena, vaiteliaana hän taaskin istuu kuten niin monta kertaa ennenkin. Niin hän on aamuin kotoa lähtiessä ja niin hän on illoin kotiin palatessa. Ei hän lue paljon, ei haastele asioista, eikä hän erikoisesti osota halua henkisen kehityksen harrastuksiin. Raskas, vuosien pitkä raadanta maan uumenissa on hänet vaientanut, se on tylsytännyt kerran pirteän, hehkuvan mielen.

Harvoin he puhuvat toisilleen, Ilmakin tuntuu raskaalta ja tukahuttavalta. Molemmat he kärsivät, mies sekä vaimo. He ovat myyneet sielunsa pääomalle, sen palkkaorjuus on kahlehtinut heidän henkensä ja ruumiinsa ja laittanut juovan heidän persooniensa välille. Miehen sielu on hävinnyt kaivoksen komeroon, yksitoikkoisen koneen jyskeeseen — hän on sen uhrannut vaimonsa ja lastensa leivän tähden. Vaimon sielu on kiihtunut kodin ahtaassa orjuudessa, elämän huolissa, ainaisessa yksinäisessä äänettömyydessä. Hän on kuin lukittu muuri, jonka kolkossa suojassa hänen pieni sieluparkansa värjöttelee. Niin, kapitalismin kiros on hävittänyt tästä kodista syvän yhteisymmärryksen ja toveruuden.

Ateriansa he syövät äänettöminä, lapset vain lepertelevät keskenään. Mies polttaa piippuunsa äänettömänä, menee levolle sanomatta hyvää yötä edes lapsilleen; samoin vaimo; hän sentään hellii lapsiansa, koettaa olla heille toveri. Aamulla seuraa sama ääneton ateriominen ja kaivosorja lähtee hyvästä sanomatta kaivokselle painautuaksensa sen synkkiin komeroihin. — Ehkä viimeisen kerran, tulee vaimon mieleen kun ovi painautuu jälestä kiinni ja hän hyrähtää itkuun. Mitä jos se olisi viimeinen kerta kun hän seisoi kodin kynnyksellä, sillä niin monta uhrin vaatii kaivanto! Hänen rinnassaan läikkähtää hellyyden tunne ja hätäinen

(Jatkoa toisella sivulla)

Todellinen naisten lehti

— Luehan tuota artikkelia, mitä sanot siitä?

— Niin... tuota... minä sen kyllä jo luin.

— Niinkö! No, luehan sitten tuo kertomus.

— Alähän nyt... eihän se lie ne niin mielenkiintoinen. Arvaan hyvin mitä ne naisten kertomukset sisältävät.

— A-ha, sen ymmärrät siis vain arvaamalla. Mutta lueppa tuosta Kodin osastosta tuo paisti-ohje ja entäs sitten tuo kakka-ohje, ne ovat molemmat niitä, joiden jälkeen valmistin tänäpäiväisen illallisen ja joista niin kovin pidit.

No saattaahan ruunasta pitää, mutta ei se tarvitsisi olla sentään lehdissä, se pilaa lehden arvoa.

— Jassoo! Mutta mitäs sanot siitä kotitekoisesta yskälääkkeestä, jonka avulla paranit, sen jälkeen kun ei lääkärin antamat lääkkeet auttaneet?

— Mene jo tuosta ja jätä minut rauhaan. Mitäs se poju meinaa tänään, kun nukkuu koko päivän ja kun pelkäsin valan että se taas pilaa koko pyhäpäiväni?

— Niin, rakkaani, näes minä sen kylvetin sen ohjeen mukaan mikä myöskin naisten lehdessä julaistiin joku aika sitten. Nyt kun sinulla on niin hyvää aikaa niin lueppa tuo romaani tuosta.

Mies asettuu sohvalle pitkäalleen ja lukee. Luettuuan hän sanoo! Kyllä sen sanoo täytyy että siinä hyvä aihe on, mutta selvästi sen voi nähdä että se on naisen kirjottama, sillä siinä puhutaan niin paljon sellaista, mitä miesten kirjottamissa romaaneissa ei näe.

— Mitä sitten?
— No padat, pannut, kupit, pyykkivätkin, lapsenmekot, parmitset ja paikkaamiset, vaimon kotikahleisin työttömyys, y. m. s. Ja loppujen lopuksi lapsivuode...

— Lakkaa jo! Minä ihmettelen että pidät minusta sentään vaikka kaikki nuo seikat ovat minun kanssani yhteydessä ja minä alati niistä olen pakotettu puhumaan ja valittamaan. Siitä syystä minä pidänkin juuri naisten lehdestä kun se käsittelee kaikkea mikä on läheisessä yhteydessä naisen kanssa.

— Niin, mutta ajattele nyt romaanissakin — rakkausromaanissa.

— Mutta, kultani, kuulehan, rakastipa nainen enemmän tai vähemmän, työläisnainen nimitään, niin ei hän pääse irti noista padoista ja pesuammeista; ne seuraavat häntä uskollisesti aivan kuolemaan saakka. Aivan samalla lailla kuin miestä seuraa kirves, saha tai mikä muu työkalu hyvänsä ja niistä kirjoitellaan välistä erikoisella painolla oikein. Minä en pitäisi sellaisesta romaanista, joka on lähtenyt naisen elämää käsittelemään eikä ole yhtään maininnut häntä lakkaamatta seuraavista

(Jatkoa toisella sivulla)